

LIUDVINAVO REKREACINIŲ IŠTEKLIŲ PANAUDOJIMAS BENDRUOMENĖS SOCIALINIŲ-KULTŪRINIŲ POREIKIŲ TENKINIMUI

**Marija Beržanskienė¹, Vida Jakštienė¹, Nijolė Koncevičienė¹, Raminta Bakelytė¹,
Laimutė Kaušikienė²**

Marijampolės kolegija¹, Marijampolė, Lietuva

Liudvinavo Kazio Borutos gimnazija², Liudvinavas, Lietuva

ANOTACIJA

Straipsnyje analizuojamos Liudvinavo rekreacinių išteklių panaudojimo bendruomenės narių socialinių-kultūrinių poreikių tenkinimui galimybės. Atliktas tyrimas parodė, kad analizuojamos teritorijos rekreaciniai ištekliai panaudojami nepakankamai. Gyventojai pageidauja daugiau susibūrimų, sportinės ir sveikatingumo rekreacinės veiklos, sutvarkytos ir pritaikytos poilsiui ežero pakrantės.

Raktažodžiai: rekreacija, globalizacija, rekreaciniai ištekliai, gamtos ištekliai.

ĮVADAS

Dažnai girdime posakį, kad ne vien darbu žmogus gyvas. Tai kas be darbo sudaro mūsų gyvenimo turinį? Atsakymas – laisvalaikis (rekreacija). Tuomet dažnam kyla klausimas, o koks turėtų būti santykis tarp darbo ir laisvalaikio? Rekreacijos klausimas, spartėjant gyvenimo tempui, augant darbo krūviui ir žmonėms patiriant vis daugiau streso, tampa vis aktualesnis (Stasiūnas, Stauskis, 2011). Kiekvienas žmogus turi skirti dalį savo laiko rekreacijai, o jau rekreacijos būdų ir formų pasirinkimas priklauso nuo asmeninių žmogaus poreikių. Vieni renkasi aktyvią rekreacijos formą (keliauja, sportuoja, žaidžia su vaikais, užsiima laisvalaikio pomėgiais ir pan.), kiti – pasyvią (žiūri televizorių, klauso muzikos, skaito, bendrauja su artimaisiais, kaimynais ir pan.). Bet kokia pasirinkta rekreacijos forma leidžia žmogui pailsėti, atgauti ramybę, atsipalaiduoti nuo įtampų ir rūpesčių, patirti naujų įspūdžių.

Temos aktualumas. Kaimo vietovės užima 97 Lietuvos teritorijos, arba 63,3 tūkst. km². Jose gyvena trečdalis visų šalies gyventojų. Kaimo visuomenė sensta. Sprendimui išvažiuoti iš kaimo įtakos pirmiausia turi pajamų mieste ir kaime skirtumai. Kita vertus, dėl rezidentinio ir rekreacinio kaimo vietovių patrauklumo, kurį sudaro tvirti bendruomeniniai santykiai, galimybė gyventi gamtos prieglobstyje, turėti didesnę nuosavą erdvę, apsirūpinti natūraliai užaugintais maisto produktais ir kintant visuomenės vertybėms, plečiantis ekologiniam judėjimui, pastaraisiais metais Lietuvoje ryškėja tendencija keltis gyventi iš miesto į kaimą, ypač į vietoves, esančias šalia didžiųjų miestų (Lietuvos ..., 2014). Marijampolės regiono plėtros 2014–2020 metų plane, atlikus regiono socialinės ir ekonominės būklės analizę, įvertinus gamtinius, geografinius bei aplinkosauginius veiksnius, pastebėta, kad šiame regione <...> palyginti mažai rekreaciniu požiūriu vertingų teritorijų, silpnai išplėtotas regioninis turizmo paslaugų tinklas <...>. Marijampolės regione išvystyta pramonė ir žemės ūkis, o rekreacinis potencialas atrodytų yra menkas. Būtent tai ir paskatino įsitikinti, ar iš tiesų taip yra. Pasirinkome Liudvinavą, nes jis ribojasi su Marijampolės miestu ir kolegijos teritorija. Į tyrimą įsitraukė turizmo administravimo studijų programos studentai

ir Liudvinavo Kazio Borutos gimnazijos moksleiviai su savo vadove, mokytoja metodininke Laima Kaušikiene. Aktualu išsiaiškinti šios vietovės rekreacines galimybes ir gyventojų rekreacinius poreikius.

Tyrimo problema. Mažai atlikta kaimo vietovių, tarp jų ir Liudvinavo, rekreacinės aplinkos tyrimų, jos pritaikymo ir panaudojimo žmonių rekreacijai. Informaciniuose šaltiniuose (savivaldybės interneto tinklalapyje, TIC nuorodose ir kt.) dažniausiai randama informacijos apie atskirus rekreacinės infrastruktūros objektus, bet pasigendama organizuotos veiklos, kryptingos rekreacinės politikos, specialistų, kurie gebėtų tiek vietos gyventojams, tiek turistams atskleisti vietovės rekreacines galimybes.

Tyrimo objektas. Liudvinavo rekreaciniai ištekliai ir gyventojų rekreaciniai poreikiai.

Tyrimo tikslas. Išanalizuoti Liudvinavo rekreacinių išteklių panaudojimą bendruomenės socialinių-kultūrinių poreikių tenkinimui.

Tyrimo uždaviniai:

1. Išanalizuoti mokslinę literatūrą, apibūdinančią rekreaciją ir jos poreikį.
2. Suklasifikuoti ir apibūdinti Liudvinavo rekreacinius išteklius.
3. Išsiaiškinti Liudvinavo gyventojų rekreacinius poreikius.
4. Išanalizuoti Liudvinavo bendruomenės požiūrį į rekreaciją.

Tyrimo metodai: Kiekybinis ir kokybinis.

METODIKA

Tyrimui atlikti pasirinktas duomenų gavimo būdas – anonimiška anketinė apklausa. Respondentai – Liudvinavo gyventojai. Anketą sudarė 18 klausimų. Siekiant surinkti patikimus ir išsamius duomenis, anketos klausimai buvo įvairaus tipo: uždari dichotominiai ir multichotominiai bei atviri klausimai. Imties dydžiui nustatyti buvo naudota mažos visumos formulė. Iš viso buvo išdalyta 110 anketų, sugrįžo – 91. Likusios anketos nesugrįžo arba buvo sugadintos. Anketinės apklausos duomenys apdoroti *Microsoft Excel* programa.

Tiriamųjų demografinė charakteristika. Buvo tirtas 91 respondentas, iš kurių 80% Liudvinavo miestelio ir 20% Liudvinavo kaimo gyventojai. Tirti įvairaus amžiaus respondentai: iki 30 m. – 23%, 30–40 m. – 18%, 40–50 m. – 24%, 50–60 m. – 17%, 60 m. ir daugiau – 18%. Didžiąją respondentų dalį (79%) sudarė moterys, o penktadalį – vyrai (21%). Respondentų išsilavinimas įvairus, bet daugiausia iš jų (39%) turėjo aukštąjį ir aukštesnįjį išsilavinimą; beveik trečdalis respondentų (30%) išsilavinimas buvo profesinis su viduriniu išsilavinimu; penktadalio (21%) – vidurinis, dešimtadalio – pagrindinis ir pradinis. Rekreacinių poreikių tenkinimas, ypač laisvalaikio pramogų, nėra pirmo būtinumo prekių ar paslaugų sąrašė. Nors penktadalio respondentų (22%) pajamos mažesnės kaip 230 Eur per mėnesį, o pusės (51%) svyruoja tarp 231–435 Eur per mėnesį, visgi atrandama lėšų rekreacijai. Tiesa, mažesnes pajamas gaunantys respondentai rekreacijai gali skirti mažiau lėšų. Pastarieji rekreacinių poreikių tenkinimui per mėnesį skiria 10–20 Eur, o didesnes pajamas turintys – daugiau kaip 40 Eur.

REKREACIJA IR JOS REIKMĖ

Rekreacija (lot. *recreatio*) – atkūrimas. Kaip mokslinis terminas rekreacija nusako žmogaus dvasinių ir fizinių jėgų atgavimo procesą. Mokslinėje literatūroje galima rasti įvairių rekreacijos sąvokų apibūdinimų. Rekreacija – tai žmogaus fizinių, psichinių ir dvasinių jėgų, sveikatos atgavimas, atgaiva (Aiškinamasis ..., 2009). I. V. Zorin (2001) rekreaciją aiškina kaip išplėstą žmogaus jėgų (fizinių, intelektinių ir emocinių) atkūrimą, agavimą, reprodukciją. E. Vitkienė (2008) pateikia išsamią rekreacijos sąvokos sampratą: rekreacija – tai žmogaus sveikatos atgavimas, fizinių jėgų atkūrimas (susigrąžinimas), teigiamos emocinės, dvasinės, kultūrinės psichoemocinės būsenos, malonių pojūčių, išgyvenimų atkūrimo, atnaujinimo procesas. Rekreacija – tai tokia veikla, kuria žmogus užsiima ne darbo metu, laisvalaikiu. Rekreacijos ir laisvalaikio sąvokos netapačios: laisvalaikį galėtume nusakyti laiku, kai nedirbame, o rekreaciją įvardyti kaip laisvalaikio turinį. Aiškindamiesi rekreaciją kaip bet kokią žmogaus veiklą, susietą su žmogaus poreikiu atgauti jėgas, mes dažnai vartojame ir kitas, su rekreacija glaudžiai susijusias sąvokas: rekreaciniai išteklių ir aplinka, rekreacinė teritorija ir infrastruktūra, rekreacinis poreikis ir potencialas ir t. t.

Rekreacijos objektas yra labai platus, tačiau svarbiausios sritys: rekreacijos subalansuota plėtra, tausoiant naudojamus išteklius, ir socialiniai-ekonominiai rekreacijos efekto tyrimai. Rekreacija naudoja įvairius išteklius, kurie sudaro rekreacinės veiklos aplinką (Ivavičiūtė, Gurskienė, 2008). Rekreacinė aplinka – tai antropogeninių ir gamtinių komponentų visuma, pritaikyta rekreacinei veiklai (Aiškinamasis ..., 2009). Rekreaciniams ištekliams priskiriama: gamtos išteklių, kultūros paveldo objektai, turizmo paslaugų ir poilsio infrastruktūros pastatai, objektai. Kalbant apie gamtos rekreacinius išteklius nustatyta, kad pasirenkant poilsio vietą gamtoje svarbiausias kriterijus yra: vasarą – patrauklus miškas, švarus vanduo ir vietovės grožis; žiemą – patrauklus miškas, švarus oras ir vietovės grožis. Pasirenkant poilsio vietą vis svarbesniais tampa švarus oras, atstumas iki maudymuisi tinkamo vandens, aptarnavimo lygis. Atostogoms patraukliausia vieta yra pajūris, poilsio ir švenčių dienomis – miškingos ežerų ir upių pakrantės, o darbo dienomis dažniausiai ilsimasi namuose (Riešas ir kt., 2012).

Šiuolaikinėje viešojo administravimo doktrinoje aiškiai išskiriama rekreacija kaip tam tikra visuomenės vystymo funkcija, šalia kitų visuomenės vystymo funkcijų, tokių kaip švietimas, mokslas, kultūra. Rekreacija yra procesas, kurio efektyvumas tiesiogiai veikia žmogaus gebėjimą tinkamai dirbti ir uždirbti reikiamas lėšas pragyvenimui. Rekreacija suteikia pasitenkinimą, malonumą (Ivavičiūtė, Gurskienė, 2008). Rekreacija turi būti suvokiama kaip žmogaus veiklumo, energijos išsaugojimo galimybė, atkreipiant dėmesį į tai, kad rekreacija susijusi ne vien tik su žmogaus fizinių jėgų susigrąžinimu, sveikatos atgavimu, poilsiu ir pramogomis. Ji turi būti suvokiama kaip tradicinė humanistinė filosofinė proceso sistema, padedanti spręsti laikmečio socialines problemas. Kaip teigia J. R. Šinkūnienė (2005), negebėjimas racionaliai naudoti savo laisvą laiką, nevisavertis gyvenimas – daugelio socialinių problemų (alkoholizmo, narkomanijos, nusikaltimų ir savižudybių) priežastis. Priklausomai nuo darbo sąlygų, ekonominės aplinkos, plėtojamos valstybės politikos, laisvalaikio organizavimo centrų, kultūrinių tradicijų ir kitų aplinkos veiksnių kinta ir rekreacijos samprata. Globalizacija, ekonominė plėtra ir pokyčiai socialinėje aplinkoje keičia darbo ir laisvalaikio santykį (Haworth, Veal, 2004). Lietuvos sveikatos 2014–2023

metų programa kelia tikslus sukurti saugesnę socialinę bei sveikatai palankią fizinę darbo, gyvenamąją aplinką, šiems tikslams pasiekti numato keletą uždavinių: sukurti palankias sąlygas saugiai leisti laisvalaikį, ugdyti optimalius fizinio aktyvumo įpročius, sumažinti skurdo lygį, bedarbystę ir pan.

2015 metų Turizmo plėtros strategijoje teigiama, kad šalies gamtinės sąlygos ir atskirų zonų landšaftiniai kompleksai yra palankūs rekreaciniam turizmui. Visgi daugelis kultūrinių, istorinių objektų ir gyvenviečių dar iki šiol nepritaikyti turistų lankymui, nepakankamai išplėtotas turizmo verslo infrastruktūra (maitinimo ir apgyvendinimo paslaugos) ir fizinė infrastruktūra (kelių tinklas, dviračių takai, informacinės nuorodos ir kelio ženklai), trūksta turizmo objektų rėmimo priemonių.

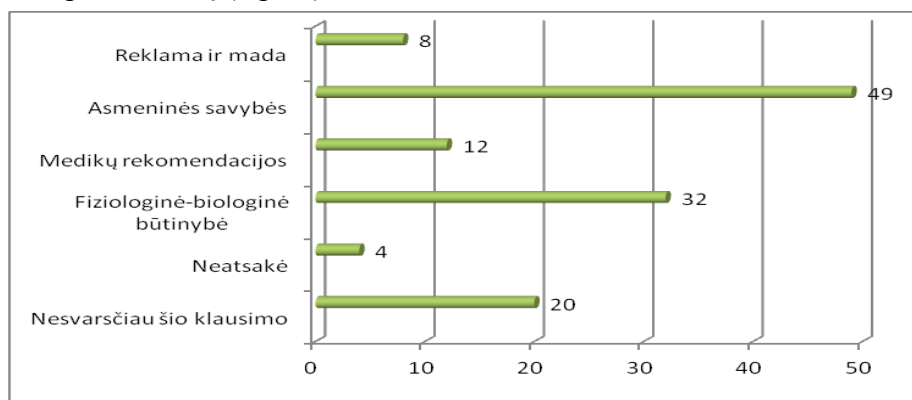
Marijampolės savivaldybės 2014–2016 metų strateginiame veiklos plane numatyta didinti savivaldybės gyventojų fizinį aktyvumą per „Sportas visiems“ plėtrą. Tai planuojama pasiekti skatinant visuomeninių sporto klubų steigimąsi, sudarant palankias sąlygas jų veiklai, įrengiant viešose erdvėse vietas, tinkamas užsiimėti kūno kultūra ir sportu. Marijampolės savivaldybės plėtros iki 2020 metų strateginiame plane keliamas tikslas padidinti gyvenamosios ir rekreacinės aplinkos patrauklumą. Šiame plėtros plane numatyti įgyvendinti uždaviniai apima ir Liudvinavo seniūnijos rekreacinių išteklių patrauklumo didinimą. Tai planuojama įgyvendinti per šias priemones: 1) visuomenės poreikiams pritaikant želdynus, viešąsias erdves ir vandens telkinius; 2) parko „Dovinės vingis“ sutvarkymas ir pritaikymas visuomenės poreikiams; 3) Buktos dvaro infrastruktūros kompleksinis sutvarkymas, pritaikymas turizmo reikmėms ir kt.

TYRIMO REZULTATAI IR JŲ APTARIMAS

Liudvinavo rekreaciniai ištekliai yra įvairūs. Čia pakankamai gausu gamtinių, socialinio kultūros paveldo (vertybių) objektų, kuriami turizmo paslaugų ir poilsio infrastruktūros objektai.

Per Liudvinavą teka Šešupė, Sūduonia, Dovinė. Šalia Liudvinavo miestelio yra du ežerai – Liudvinavo ir Paežerėlių. Didžiausias seniūnijos ežeras Žaltytis paskelbtas ornitologiniu draustiniu. Netoli Buktos gyvenvietės yra to paties pavadinimo Buktos miškas. Jame įkurta saugoma gamtos kraštovaizdžio teritorija ir Buktos botaninis draustinis. Žaltyčio ežeras ir Buktos miškas saugomi UNESCO. Šioje teritorijoje telkiasi retos ir nykstančios augalų, gyvūnų rūšys. Su dalimi Buktos gamtinių vertybių galima susipažinti keliaujant gamtiniu pažintiniu taku, kuriame yra dvi trasos. Liudvinave yra net kelios marijampoliečių ir savivaldybės gyventojų mėgstamos poilsiavietės. Padovinio, Lakinskų, Pašešupių piliakalniai, akmuo su „žmogaus pėda“ yra archeologijos paminklai. Iš kultūros paveldo vertybių galima paminėti rašytojo K. Borutos gimtinę Kūlokų kaime. K. Borutos gimnazijoje įrengtas rašytojo ir įžymaus ornitologo V. Nedzinsko muziejus. Dailės paminklų esama Liudvinavo bažnyčioje. Įvairiais atminimo ženklais (koplytstulpiais, atminimo akmenimis ir pan.) pažymėtas Liudvinave gimusių ir gyvenusių garbių žmonių atminimas. Prie Dovinės įrengtas gražus „Dovinės vingio“ parkas, kurio estradoje vyksta įvairios šventės. Čia vyko tarptautinio folkloro festivalis „Tai žiba žiburužiai“, respublikinė bitininkų šventė ir kt. 2011 m. Liudvinave įrengta Šešupės upės krantinė ir muzikinis fontanas, o parke galima rasti futbolo, teniso aikštes, lipynes, suoliukus, vyksta futbolo, tinklinio treniruotės, teatro studijos užsiėmimai ir kt.

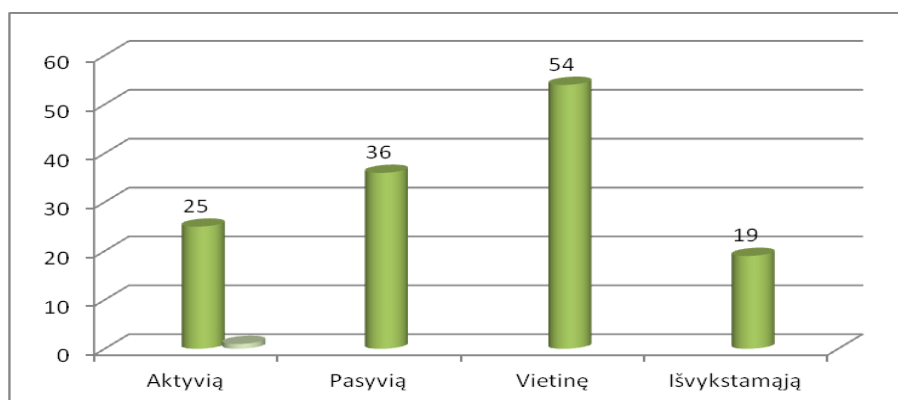
Rekreacija yra labai senas reiškinys, bet žmonės savo laisvą laiką nuo darbo bei įvairias veiklas jo metu dažiau linkę vadinti laisvalaikiu, o ne rekreacija. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad „laisvalaikio“ sąvoką supranta beveik trys ketvirtadaliai (72%) respondentų, „rekreacijos“ sąvoką žinančių yra mažiau (61%), o jos esmės nežino net 38% respondentų, kai vos 2% atsakė, kad „laisvalaikio“ sąvoka jiems nežinoma. Svarbu buvo išsiaiškinti, kaip respondentai supranta „rekreacijos“ sąvoką. Jiems buvo pateikti 5 teiginiai, apibūdinantys rekreaciją. Beveik pusės (46%) respondentų nuomone, geriausiai rekreacijos sąvoką atspindi 2 teiginys: rekreacija – tai žmogaus sveikatos atgavimas, fizinių jėgų atkūrimas, teigiamos emocinės, dvasinės, kultūrinės psichoemocinės būsenos, malonių pojūčių, išgyvenimo atkūrimo, atnaujinimo procesas. Atsakymai į klausimą „Ar Jums aktualus kokybiško ir turiningo laisvalaikio (rekreacijos) praleidimo klausimas Jūsų gyvenamojoje vietovėje?“ pasiskirstė į dvi dalis: mažiau kaip pusė respondentų (40%) pažymėjo, kad jiems šis klausimas aktualus, bet daugiau kaip pusė (55%) respondentų atsakė, kad sau tokio klausimo nekėlė. Respondentams buvo pateiktas klausimas apie rekreacijos reikalingumą jiems ir jos rūšies pasirinkimą (1 pav.).

1 pav. Veiksniai, lemiantys rekreacijos ir jos rūšies pasirinkimo poreikį (%)

Beveik pusė (49%) respondentų atsakė, kad rekreacijos ir jos rūšies pasirinkimo poreikį lemia asmeninės savybės, o trečdalis (32%) – fiziologinė-biologinė būtinybė. Medikų rekomendacijos daro įtaką vos 12% respondentų, o reklamos ir mados įtaka – pati menkiausia (8%).

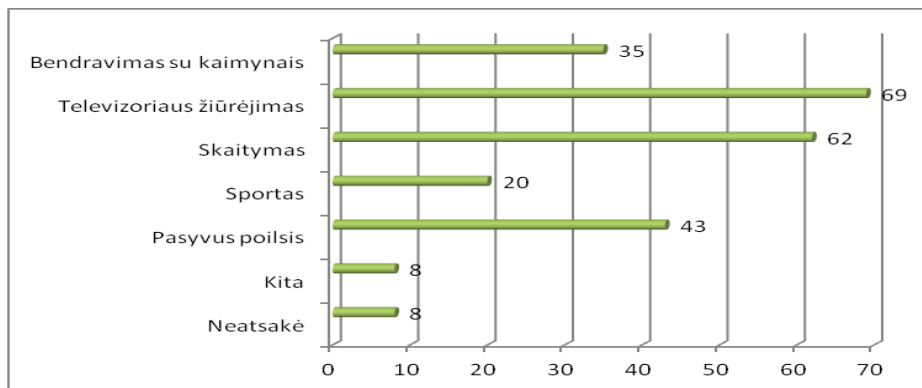
Aktualu buvo išsiaiškinti, kokias rekreacijos formas dažniausiai renkasi respondentai (2 pav.)

2 pav. Respondentų dažniausiai pasirenkamos rekreacijos formos (%)

Akivaizdu, kad respondentai pirmenybę teikia pasyviai rekreacijos formai prieš aktyvią, o vietinei prieš išvykstantąją.

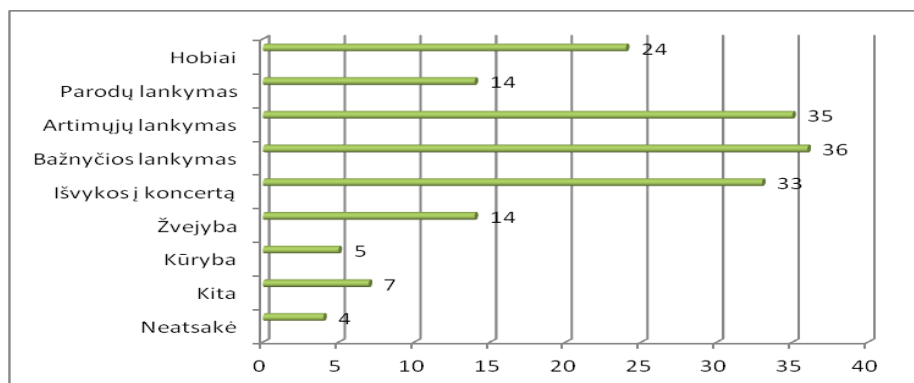
Gilinant tyrimą, respondentų buvo klausama, kokias rekreacijos rūšis jie renkasi. Šiuo klausimu buvo detalizuotos tokios rekreacijos rūšys: kasdieninė, savaitgalio, švenčių ir atostogų (3 pav.).

3 pav. Respondentų dažniausiai pasirenkamos kasdieninės rekreacijos rūšys (%)

Išsiaiškinta, kad daugiau kaip du trečdaliai respondentų (69%) kasdien stebi televizijos laidas, skaito (62%), pasyviai ilsisi (43%) ir vos penktadalis sportuoja.

Savaitgalio rekreacinės veiklos yra įvairios (4 pav.).

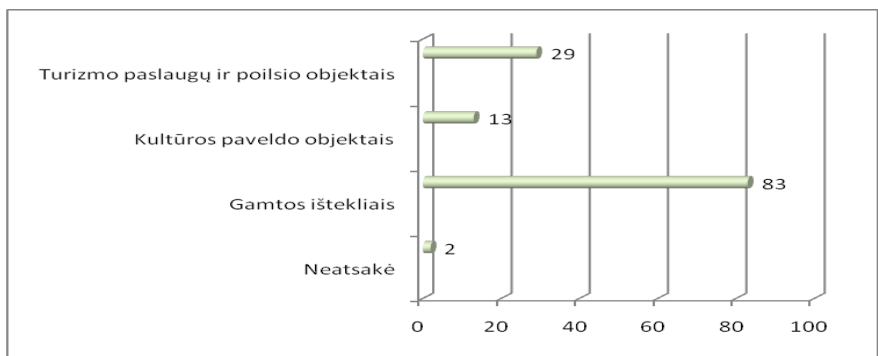

4 pav. Respondentų dažniausiai pasirenkamos rekreacijos rūšys savaitgaliui (%)

Savaitgalio rekreacijai respondentai dažniausiai renkasi bažnyčios, artimųjų lankymą, vyksta į koncertus ar teatrą, užsiima hobiu.

Šventiniu metu respondentai dažniausiai lankosi įvairiuose renginiuose, pramogauja.

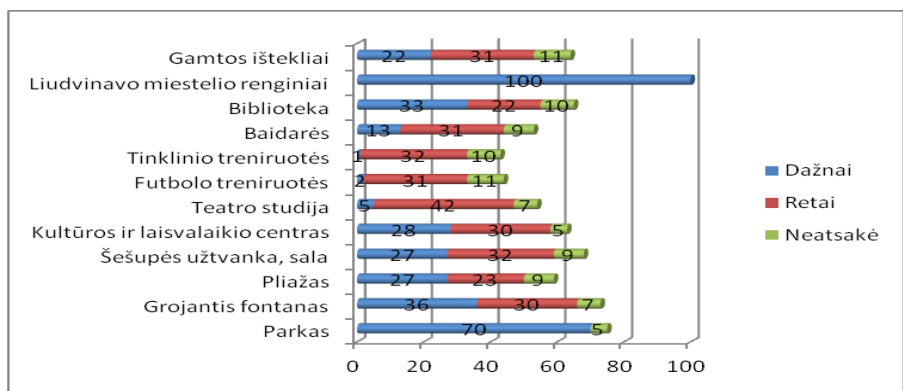
Atostogų metu beveik pusė respondentų (46%) renkasi turistines keliones, penktadalis – profilaktinį gydymą (21%) ir turistinius žygius (13%). Galima pastebėti, kad atostogų metu respondentai dažniau renkasi aktyvią rekreacijos formą. Iš 5 paveikslo duomenų matyti, kad dažniausiai respondentai naudojami gamtos rekreaciniais išteklių.

5 pav. Rekreaciniai ištekliai, kuriais dažniausiai naudojasi respondentai (%)

Beveik trečdalis respondentų (31%) atsakė, kad savo gyvenamojoje vietovėje jie gali kokybiškai patenkinti savo rekreacinius poreikius, bet net 46% respondentų atsakė, kad tik iš dalies, 15 proc. nesvarstė šio klausimo, 7% atsakė neigiamai.

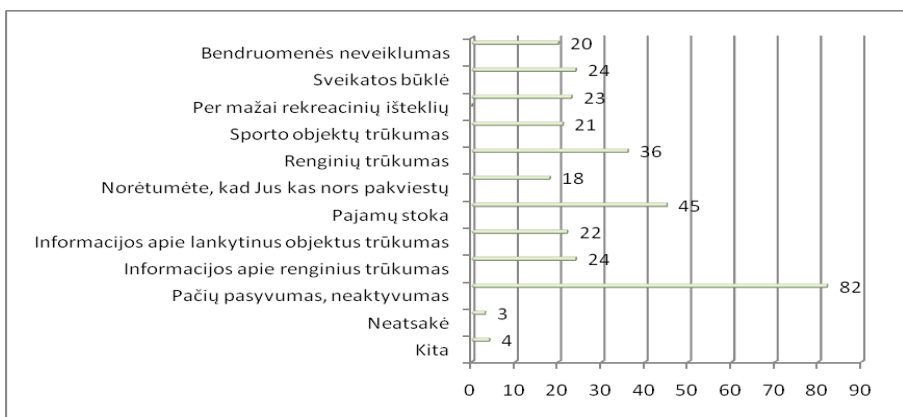
Tyrimas atskleidė, kokiais Liudvinavo rekreaciniais ištekliais naudojasi respondentai (6 pav.).

6 pav. Respondentų nuomonė apie Liudvinavo rekreacinių išteklių naudojimą (%)

Dažniausiai respondentai dalyvauja Liudvinave vykstančiuose renginiuose (100%), ilsisi parke (70%), lankosi bibliotekoje (33%) ir prie grojančio fontano (36%). Rečiau respondentai laisvalaikį leidžia teatro studijos ar kultūros ir laisvalaikio centro užsiėmimuose, tinklinio ar futbolo treniruotėse, irkluoja baidarėmis ir pan.

Tyrimo metu išsiaiškintos priežastys, trukdančios turiningai tenkinti rekreacinius (laisvalaikio) poreikius (7 pav.).

7 pav. Priežastys, trukdančios turiningai tenkinti rekreacinius (laisvalaikio) poreikius (%)

Dauguma respondentų (82%) pagrindine priežastimi įvardijo savo pačių pasyvumą, neveiklumą, beveik pusė (45%) – pajamų trūkumą, daugiau kaip trečdalis (36%) renginių trūkumą, penktadalis – sporto objektų trūkumą, bendruomenės neveiklumą, rekreacinių išteklių ir informacijos stoką, ketvirtadalis (24%) – sveikatos būklę ir pan. Akivaizdu, kad priežastys pačios įvairiausios, bet esminė – tai pačių respondentų pasirinkimas būti pasyviais rekreacijos proceso dalyviais.

IŠVADOS IR PERSPEKTYVOS

1. Liudvinavo rekreacinis potencialas yra pakankamai didelis, bet reikalauja išsamaus tyrimo.

2. Liudvinavo rekreaciniai ištekliai nėra pakankamai išnaudojami. Rekreacinis potencialas, be ypatingai didelių investicijų, tinkamas plėtoti laisvalaikio, miško, pažintinę ir sportinę (aktyviąją) rekreaciją. Laisvalaikio organizavimo (rekreacijos) specialisto įdarbinimas galėtų spręsti tiek vietinių gyventojų, tiek atvykstančiųjų rekreacinių poreikių tenkinimą. Ateityje tai galėtų skatinti verslumą.

3. Stinga suvokimo bei žinių apie natūralią ir specialiai žmogui sukurtą rekreacinę aplinką.

4. Dažniausiai pasirenkama pasyvi ir vietinė rekreacijos formos, nors pasyviai virsti aktyvia Liudvinave yra sudarytos ar gamtos sukurtos pakankamai palankios sąlygos. Respondentai pripažįsta, kad tokį pasirinkimą lemia jų asmeninis apsisprendimas ir pačių neveiklumas, o pajamų stygius ar sveikatos būklė yra mažiau svarbūs veiksniai.

5. Respondentai dažniausiai poilsiui renka gamtos rekreacinius išteklius (miškus, vandens telkinius ir jų pakrantes, tinkamas žmonių poilsiui ir pramogoms, gamtos paveldo objektus ir pan.), todėl svarbu juos pritaikyti rekreacinių poreikių tenkinimui.

6. Liudvinavas traukos centru tampa Šv. Liudviko atleidų ir Joninių šventės metu.

7. Respondentai išsakė pačius įvairiausius pageidavimus, kokių rekreacijos (laisvalaikio praleidimo) formų jie labiausiai pasigenda. Tiek jaunesnio, tiek vyresnio amžiaus gyventojai norėtų daugiau susibūrimų ir organizuotų laisvalaikio veiklų (koncertų, spektaklių, kapelos, suaugusių žmonių šokių ratelio, choro, „protų mūšių“, pažintinių ekskursijų, švietėjiškų paskaitų ir pan.). Dešimtadalis respondentų pageidauja daugiau sportinės ir sveikatingumo rekreacijos (sporto salės su sporto inventoriumi, dviračių takų, automobilių sporto trasos, aerobikos ir kt. užsiėmimų), keletas – pirties, senovinių amatų, turgaus ir pan. Visgi dauguma pareiškusių nuomonę šiuo klausimu norėtų sutvarkytos ir pritaikytos poilsiui ežero pakrantės.

LITERATŪRA

1. Adomaitienė, K. (2000). *Rekreacijos įvadas*. Vilnius: PMRP koordinavimo centras.
2. Aiškinamasis turizmo terminų žodynas. (2009). Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas.
3. Budriūnas, A. R., Ėringis, K. (2000). *Kraštovaizdžio estetinio rekreacinio vertinimo metodika*. Vilnius.
4. Europos Komisijos komunikatas „Europa 2020“.
5. Haworth, J. T., Veal, A. J. (2004). *Work and Leisure*. Routledge.

6. Ivavičiūtė, G., Gurskienė, V. (2008). *Rekreacinė kraštovarkva. Metodiniai patarimai*. Kaunas: Ardiva.
7. Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programa. (2014). Vilnius.
8. Lietuvos sveikatos 2014–2023 metų programa.
9. Marijampolės savivaldybės plėtros iki 2020 metų strateginis planas.
10. Marijampolės savivaldybės 2014–2016 metų strateginis veiklos planas.
11. Riepšas, E., Armaitienė, A., Naureckaitė, V., Šepetinė, J., Povilauskas, R. (2012). Rekreacijos reikmė Lietuvos miškuose. *Miškininkystė*, 2 (72), 38–46.
12. Shivers, I. S., de Lisle, L. J. (1997). *The Story of Leisure: Context, Concepts, and Current Controversy*. Champaign, H: Human Kinetics.
13. Šinkūnienė, J. R. (2005). Laisvalaikio studijos ir rekreacijos administravimas. *Socialinis darbas*, 4 (1), 122–130.
14. Turizmo plėtros strategija 2015. VšĮ Lietuvos regioninių tyrimų institutas.
15. Urbonaitė, I. (2013). *Rekreacinių funkcijų raiška Vilniaus miesto erdvinėje struktūroje: daktaro disertacija*. Vilnius: VGTU.
16. Vilkienė, D. (2008). *Bendruomenės įtaka regiono rekreacinės infrastruktūros plėtros procese*. Vilnius: VPU.
17. Vitkienė, E. (2008). *Rekreacija*. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla.
18. Whyte, W. (1980). *The Social Life of Small Urban Spaces*. Washington, DC: Conservation Foundation.
19. Zorin, I. V. (2001). *Entsiklopediya turizma*. M.: Finance and statistics.
20. Prieiga internetu: <http://www.asu.lt/nm/1-projektas/rekreacijabioa/5.htm>.
21. Prieiga internetu: <http://www.asu.lt/nm/1-projektas/rekreacijabioa/6.htm>.
22. Prieiga internetu: <http://www.asu.lt/nm/1-projektas/rekreacijabioa/7.htm>.
23. Prieiga internetu: http://marijampole.lt/go.php/Liudvinavo_seniunija149
24. Prieiga internetu: <http://straipsniai.org/laisvo-laiko-sampratos-kaita-kaip-keitesi-pози...>

APPLICATION OF RECREATIONAL RESOURCES OF LIUDVINAVAS TO MEET SOCIAL AND CULTURAL NEEDS OF THE COMMUNITY

Marija Beržanskienė¹, Vida Jakštienė¹, Nijolė Koncevičienė¹, Raminta Bakelytė¹,

Laimutė Kaušikienė²

Marijampolė college¹, Marijampolė, Lithuania

Liudvinavas Kazio Borutos gymnasium², Liudvinavas, Lithuania

ABSTRACT

Research background. Recreation as a phenomenon is gaining more and more attention from the government, scientists and other researchers. It is becoming more and more important to preserve population's dynamic activity, energy and health because of a faster pace of life and increased workload.

Any chosen form of recreation allows a person to get some rest, regain peace, relax from tension and worries, and experience new things, etc. This article examines the theoretical point of view of recreation and the need for it. The purpose of the conducted study was to determine the application of recreational resources of Liudvinavas to satisfy the needs of its residents.

The problem of the research. Only little research has been conducted in rural areas, including Liudvinavas recreational environmental studies, its application for recreation.

The purpose of the research. To analyse the application of recreational resources of Liudvinavas to satisfy the social and cultural needs of the community.

Methods of the research. Quantitative and qualitative.

Results and conclusions. Recreational potential in Liudvinavas is quite big but it requires detailed research to be done. Recreational potential in leisure, forests, cognitive and sports (active) recreation can be used without requiring big investments. Employing a recreational specialist in Liudvinavas who would be in charge of organising leisure (recreation) activities would help to meet the needs of local residents as well as those visiting the town. In the future it can be used to promote entrepreneurship. Usually a passive and local form of recreation is chosen, but the potential of Liudvinavas nature is great for the active forms of recreation as well. Respondents usually prefer recreational resources of nature such as forests, water and coastlines, natural heritage objects that are suitable for people's leisure and entertainment. Therefore it is important to adapt all those resources of nature to be suitable to satisfy the recreational needs. Both younger and older residents of Liudvinavas would like to have more organised gatherings and activities, more recreation of sports and wellness, and the majority would prefer a lake shore that is nicely arranged and adapted for leisure.

Keywords: recreation, globalization, recreational resources, natural resources.

УПОТРЕБЛЕНИЕ РЕКРЕАЦИОННЫХ РЕСУРСОВ ЛЮДВИНАВАСА ДЛЯ УДОВЛЕТВОРЕНИЯ СОЦИАЛЬНО-КУЛЬТУРНЫХ ПОТРЕБНОСТЕЙ ОБЩИНЫ

Мария Бержанскене¹, Вида Якштене¹, Ниёле Концевичене¹, Раминта Бакелите¹,
Лаймуте Каушикене²

Мариямпольский колледж¹, Мариямполье, Литва

Гимназия им. Казиса Боруты², Людвинавас, Литва

РЕЗЮМЕ

Основание исследования. Рекреация как явление получает всё больше внимания общественности, учёных и исследователей. Ускорение темпа жизни, увеличение нагрузки требует сохранения активности, энергичности и здоровья людей. Любая форма рекреации позволяет людям отдохнуть, вернуть спокойствие, расслабиться от забот и напряжённости, испытать новые впечатления и т. д.

В статье с теоретической точки зрения анализируется концепция рекреации, её необходимость для человека и общества. Проведённое исследование показало, как местные рекреационные ресурсы могут быть использованы для рекреационных потребностей общины.

Проблемный вопрос исследования – мало исследований проводится в сельских районах по вопросам рекреации и по тем вопросам, как могут быть использованы рекреационные ресурсы для отдыха людей.

Цель исследования. Выяснить использование рекреационных ресурсов Людвинаваса для удовлетворения социально-культурных потребностей общины.

Методы исследования. Количественное и качественное исследование.

Результаты и выводы исследования. Рекреационный потенциал окрестностей Людвинаваса большой, но требует детального исследования.

Рекреационный потенциал без больших инвестиций может быть использован для досуга, познавательного и спортивного отдыха. Жители городка Людвинавас предпочитают пассивную и местную рекреацию. Как правило, для отдыха они выбирают природные рекреационные ресурсы: леса, водоёмы, объекты природного наследия и др.

Важно приспособить эти места для отдыха. Жители городка Людвинавас хотят организованного досуга, больше спортивной и оздоровительной рекреации, а также приспособленного для отдыха побережья.

Ключевые слова: рекреация, глобализация, рекреационные ресурсы, природные ресурсы.